

O vlagi v zemlji

Ako traja suho vreme dolgo, se zemlja ne izsuši samo na površini, ampak se tudi že močno porabijo zaloge vlage, ki so se bile nabrale za časa daljših deževnih dob na nepropustni spodnji plasti in tudi studeci začnejo pojemat. Razume se, da postaja škoda na rastlinstvu, posebno na plitvo ukoreninjenem, iz dneva v dan večja. Čim dalj traja suha doba, tem več mora biti tudi padavin, da se namoči zgornja plast zemlje, še več pa, da se more nabrati v zemlji nova zaloge vode za poznejše suhe čase.

Na splošno lahko rečemo: Čim bolj je zemlja na površini trda in zbita in čim dalj časa traja suša, tem več mora pasti dežja in to v primerno kratkem času. Ako pade po enem tednu suhe dobe 10 cm dežja, nekaj pomaga, ako pade ista množina po treh tednih na rahli, obdelani zemlji, nekoliko pomaga, na travniku ali na zbiti zemlji pa nič; ako ga pade ista množina po 4 tednih, to sploh nič ne izda. Po letošnji pomladanski suši bi bilo moralo pasti vsaj 40 mm, in sicer v enem ali vsaj v dveh dneh, da bi bile njive in vrtovi za kakih 10 do 14 dni temeljito namočeni. Za travnike pa bi bilo moralo biti padavin še nekaj več, ker je travniška zemlja na površini trda, da dež ne more naglo pronikati vanjo, ampak se mora prej sproti in počasi odmakati. Preden bodo te vrstice izšle, bo morda ponoven dež v resnici namočil zemljo.

Podpisani je pred več leti natančno opazoval učinek večjega dežja po dolgotrajni suši. Po približno pet tednov trajajoči suhi dobi je padlo konec julija 51 mm dežja. Padal je lep, ne premočan dež vso noč in še nekaj časa dopoldne. Na njivi, ki je bila na njej ravno vsejana strniščna repa, smo kopali več kot pol metra globoko, ne da bi bili prišli do suhe zemlje; na drugi njivi, ki je bila posejana s koruzo in na površini že precej trda in zbita, je bila približno v globini 40 cm zemlja suha; na travniku pa je bila plast namočene zemlje samo 17 cm debela. Tako so bile tedaj njive v splošnem zadosti namočene, med tem ko je vladala na travnikih suša še naprej in, dasi je padlo 51 mm dežja, se travniki niso osvežili in otava ni mogla rasti. To prav lahko razumemo, če pomislimo sledeče: Ako je zemlja trda in zbita, dež ne more prej pronikati

navzdol, dokler se plast za plastjo ne napije z vodo; šele potem odvečna voda zaradi kapilarnosti prav počasi odteka v spodnje plasti. Razen tega poleti zavoljo visoke zračne temperature znaten dež izhlapi nazaj v zrak. Ker se nahaja glavna množina travnih korenin 10 do 35 cm globoko, lahko razumemo, zakaj po daljši suši celó tako izdaten dež za travnike ni zadostoval.

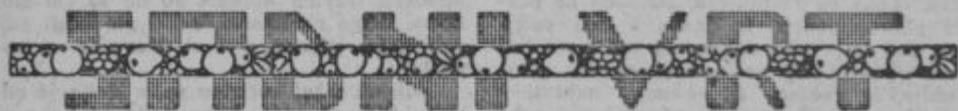
Bolj ali manj koristen vpliv dežja je odvisen tudi od tega, kako pada in kako je višina padavine časovno razdeljena. Kakor je močan naliiv škodljiv, ker zbije zemljo in napravi trdo skorjo in je zato tudi malo izdaten, tako tudi prelahek dež zlasti v suši mnogo manj izda, ker voda sproti izhlapeva nazaj v zrak in jo zemlja ne more dosti hitro varkavati in absorbirati. Mnenje, ki ga pogosto slišimo od ljudi, da je lahen dež izdaten, torej ni popolnoma pravilno, vsaj ne za poleten čas in za izsušeno zemljo. Ravno tako padavine po daljši suši ne smejo biti razdeljene na daljši čas. Ako pade n. pr. na izsušeno zemljo danes 10 mm dežja in, čez dva dni zopet 8 mm, to mnogo manj izda, kakor če pade v enem dnevu 18 mm. Pogosto se ponavljajoče majhne padavine pa so bolj škodljive kakor koristne, ker ovirajo delo, pospešujejo razvoj glivičnih bolezní, zemlje pa niti zadostno ne namočijo.

Po teh kratkih pojasnilih še praktičen nauk, ki izhaja iz povedanega. Ker zaleže dež največ na rahli zemlji, moramo skrbeti, da stalno ohranimo zemljo na površini kolikor mogoče rahlo. Zato po vsakem močnejšem dežju ali nalivu, takoj ko se napravi skorja, zemljo okopljimo, da odstranimo skorjo in da napravimo zgoraj plast rahle zemlje, ki obenem zadržuje njeno izsuševanje. Ako je zemlja na površini zbita, pritoka voda vsled kapilarnosti (lasovitosti) od spodaj navzgor prav do površine, kjer v poletni vročini hitro izhlapeva. Na ta način se zaloge talne vode hitro krčijo in taka zemlja zelo zapravljivo ravna s svojo vlago. V zemlji, ki je na površini zrahljana in je prekinjena lasovitost, pa voda ne more prittekati do površine; zato v taki zemlji dalj časa ostane in more zalagati rastline tudi v suhih dobah. Vsa umetnost kmetovalce in vrtnarja je v tem, da zboljša vodno eko-

nomijo svoje zemlje. Poskrbeti mora, da je njegova zemlja v stanu sprejeti vase čim več vode v deževnih dobah in ko kopni sneg, da pa to vodo čim dalj obdrži v suhi poletni dobi. To dosežemo zlasti z globoko zimsko praho in rednim okopavanjem poleti. Ko okopavamo, ne smemo hoditi po obdelani zemlji, da je ponovno ne stlačimo; zato okopujemo vedno sosednjo vrsto, ne ono, ki v njej stojimo. Zemljo moramo redno in zadostno gnojiti s hlevskim gnojem, da jo na ta način založimo z blagim humusom, ki jo rahlja in dela godno. Isto dosežemo s kompostom ali z zelenim gnojenjem. Vrtnariti ali kmetovati brez takega gnojenja pa je popolnoma nemogoče. Zelo važen pripomoček za rahljanje težke zemlje je žgano apno, ki ga posujemo jeseni na preorano, oz. prekopano zemljo. Silno koristna

za njivsko in vrtno zemljo je senca, ker ubijajo veje in gosti listi silo padajočih kapljic ob nalivih in močnem dežju in jo tudi varujejo, da se manj izsuši. Zato glejmo, da bodo vse setve oz. nasadi dosti gosti in da nikjer ne bo praznih mest, tako da bo rastlinska odeja nad zemljo kolikor mogoče sklenjena. Z globokim obdelovanjem, rednim okopavanjem, apnenjem in s primerno gostotvijo si bomo ustvarili dobro, godno zemljo, ki v njej suša kakor tudi preobila moča ne bosta mogli delati tako velike škode, kakor v slabo obdelani in oskrbovani zemlji. Ako bodo tako izostali poglavitni vzroki, ki zmanjšujejo naše pridelke in če bomo razen tega skrbeli za dobro seme, bodo pridelki ne samo večji, ampak kar je morda še več vredno, tudi stalni, ker bodo manj odvisni od vremenskih neredov.

Inž. P. Simonič.

S sadjem obloženo drevje namiznih in gospodarskih sort jablan in hrušk je zelo priporočljivo v začetku avgusta poškopiti s pol do trideset odstotno ramato (baker in apno vsebuječe zatiralno sredstvo). Poškropljeno sadje je trpežnejše in lepše barvano kot neškropljeno.

Ne pozabiti na podpiranje drevja, da se veje vsled teže sadja ne polomijo.

Gnilo sadje se, pobira in zakopava, črvido se opere in zdrobi za napravo kisa, ali pa se pokrmi prašičem. Proti koncu avgusta zrelo sadje lahko porabimo tudi za sadjevec.

Pri mladem drevju rahljamo kolobarje ter pazimo na listne uši na mladiceh. Z namakanjem mladice ali pa s škropljenjem z 1—1 in pol odstotno raztopino tobačnega izvlečka in mazavega mila se listnih uši zanesljivo ubranimo.

V avgustu nadaljujemo z obiranjem sadja. Poletna jabolka in hruške potrgamo nekaj dni pred drevesno zrelostjo. V pravem času obrano sadje je trpežnejše in okusnejše nego ono, ki je bilo prezgodaj ali pa prepozno potrgano.

Za vkuhanje je sedaj raznovrstno sadje na razpolago. Odpadla jabolka se uporabljajo za zdriz, okusne hruške dajo izboren kompot, mirabelke in slične rumene slive pa dajo izborno marmelado.

Ne pozabiti na sajenje vrtnih jagod! Pripravimo sadne šrambe, popravimo sušilnice, da bodo v redu in pripravimo si lese za sušenje sadja v pečicah, krušnih pečeh in štedilnikih.

Po končanem škropljenju sadnega drevja drevesne škroplilke temeljito očistimo in namažemo, da ne bodo rjavale ter jih hranimo v suhem prostoru.

Obiranje in spravljanje sadja

Letos nam je Bog tako blagoslovil naše sadovnjake, da se kar šibe veje pod težo sadja. Vsakdo, ki ima sadovnjak, bo letos pridelal dovolj sadja za svojo družino, odvisno sadje pa bo lahko odprodal.

Pogostokrat vidimo še vedno naše »sadjarje«, ki z dolgo preko klestijo sadje z dreves ali pa ga otrsajo, da se vse obtolče. Seveda se tako sadje ne more delj časa upirati gnilobi in ga moramo zato kmalu pospraviti. V mirnih časih ni imel sadjar druge škode, nego le to, da si pozimi ni mogel privoščiti sadja, ali pa ga je moral pod ceno prodati. Sedaj pa je stvar druga. Sadje ne jemo sedaj kot priboljšek k drugi hrani, marveč nam mora služiti kot samostojna jed, ki je v tem pomanjkanju neobhodno potrebna. Zato je v našem lastnem interesu, da postopamo pri obiranju tako, da se očuva čim več sadja pred poškodbami.

Jabolka obiramo, ko so primerno zrela za spravljanje. To je sicer težko določiti, kdaj je ta ali ona vrsta zrela, ker se moramo ozirati na lego sadovnjaka, vreme, podnebje, starost drevja, obliko itd.

Poletno jabolko in hruške moramo spravljati predno so plodi popolnoma zreli, jesensko pa takoj, ko prvi plodovi prično spreminjati barvo. Pri poletnih vrstah, o katerih se hočemo pomeniti, spoznamo pravi čas obiranja po rjavjenju pešk in po spreminjanju zelene prvotne barve v rumenkasto ali rdečkasto. Sad je lahko utrgljiv in meso okoli peclja postane bolj mehko. Pravočasno obrano sadje je mnogo bolj trpežno in ko se vleži, okusnejše in sočnejše. Nasprotno pa

Je sadje — tu mislim poletno —, ki je dozorelo na drevesu, močnato, manj okusno in netrpežno. Torej poletno sadje obiramo takoj, ko je za spravljjanje dovolj zrelo!

Sadje, posebno namizno, moramo z vso skrbjo obirati, najbolje z roko. Paziti moramo, da ne ranimo kože z nohti ali s čim drugim. Tudi sadni pecelj mora ostati nepoškodovan. Pri kratkopočljatih sortah plod samo malo zasukamo, da se odtrga, pri dolgočepcljatih — posebno pri hruškah, pa položimo kazalec desne roke na pecelj in plod vzdignemo navzgor. Obiranje pa moramo izvršiti le ob suhem in lepem vremenu, ko se je že tudi rosa posušila.

Seveda se moramo pri nabiranju po-

služevati, če je potrebno, tudi lestve in obirača. Nabrano sadje polagamo v košaro, ki jo imamo pred seboj, ali pa si obesimo čez vrat primerno vrečo. Hrstavo, črvido in drobno sadje ne obiramo, marveč ga kasneje otrešamo. Pri obiranju moramo tudi paziti, da ne primemo za sadje, ki je napadeno od monilije, da potem ne okužimo zdravega sadja. Ta bolezni nam v shrambi potem uniči mnogo zdravih plodov. Tudi brisanje jabolk ni pravilno, ker tvori sivkastovoščeno plast zaščitni sloj proti gnilobi. Ne popravljajmo za naravo!

Črvido, hrstavo ali kako drugače poškodovano sadje ne sprešajmo za mošt, marveč ga očistimo, zrežimo na krlje in posušimo. Zima je dolga!

ŽIVINOREJA

V mesecu avgustu, ko je najhujša vročina, živina zelo trpi od nadleže muh in zoljev (brencljev). V nečistem hlevu se ta mrčes zadržuje, posebno napada nečisto živino, zato je proti temu obrambno sredstvo čisti hlev in čista žival. Hleve moramo redno čistiti in zračiti ter uničevati mrčes. Če živino namažemo in poskrpimo s triodstotnim tobačnim izvlečkom ali odcedkom kuhanega orehovega listja, se je ta dan muhe in zolji ne lotijo. V tej vročini se tudi priporoča kopanje živine v tekoči vodi. Paziti moramo, da je pri tem ne prehladimo. Ko se živina koplje, ne sme biti razgreta in potna, kakor tudi voda ne premrzla.

V tem času zelo rada zavladava epidemija živinskih kužnih bolezni. Svinje po-

sežno napada rdečica in svinjska huga. Zato je potrebno, da jih damo pravočasno cepiti proti tej bolezni, da nam ne obolijo. Svinje, ki jih ne bomo imeli za pleme, damo rezati, ker nam bo na ta način zelo olajšano pitanje.

Pozornost moramo posvetiti tudi čiščenju kurnic, ker se v vročini zelo razširja kokošji mrčes. Redno moramo zamenjati slamo v gnezdi in ves kurnik razkuževati s flitom ali praškom zoper kurje uši. Perutnina naj bo ves dan zunaj, imeti mora vedno zadosti sveže vode. Pri mladi perutnini ločimo petelinčke od jarkic, in sicer: za dom, prodajo in kopunjenje. Jarkice primerno krmimo, da nam bodo zgodaj začele nesti.

PRI ČEBELICAH

Čebele smo oz. jih moramo pripraviti za ajdovo pašo, ki je pri nas še zadnje čebelarjevo upanje. Staro, preizkušeno čebelarstvo načelo je: v ajdo moraš postaviti močne družine, kajti ajdova paša je kratka in še v teh pičlih dneh yad nagaja dež, ajda pa med ob dopoldnevih. Zato svetujemo, da vržete šibke družine skupaj; bolje je manj družin, a te naj bodo močne, zdrave in v redu.

Kdor bo prevažal v pašo, naj si v čebelarjskih knjigah in pri skušenih čebelarjih nabere potrebnega znanja, da ne bo imel sitnosti in nepotrebnih stroškov. Med ajdovo pašo je treba paziti, da se prehudo ne razpase ropanje, ki je sicer več ali manj ob ajdi reden pojav, vendar ne smemo dopustiti, da bi se

razvil v nesrečo. Ropanje povzroča predvsem dvoje vzrokov:

1. Čebele so na ajdi zaposlene le v dopoldanskih urah, popoldne so pa »proste«. Zato stičejo okrog sosednjih čebelnjakov ali panjev in poskušajo, kje bi se dalo priti do medenih zalog;

2. ajdov med ima izredno močan duh, ki na daleč vleče čebele k sebi.

Že z velike razdalje vohajo ob ajdi ljudje, da je nekje čebelnjak — koliko bolj ga vohajo čebele, ki imajo v ta namen izredno razvit čut. Ker imajo popoldne čas, ajdov duh jih ne vleče več na polje, pač pa v čebelnjak, se začne poskus ropanja. Zato morajo biti čebelarji takoj v začetku izredno pazljivi, da vse poskuse že v kali zatro. Pozneje, ko

VINOGRAD

Vinska trta je tam, kjer smo jo dobro oskrbovali, kar dobro ohranjena. Trgatev kaže zelo različno, vendar v splošnem ne preslabo. Navzlic temu vinogradov ne smemo še v mesecu avgustu pustiti v nemar, ker bi nam to utegnulo pridelok še zmanjšati in poslabšati.

Pred peronosporo smo se v glavnem ubranili, ako smo upoštevali vse nasvete ter pravilno in pravočasno škropljenje izvedli. Le ob skrajno slabem vremenu bi bilo potrebno začetkom meseca avgusta trse še enkrat poškropiti.

Pač pa moramo še bolj paziti na nastopanje oidija. Če smo meseca julija morebiti že ponovno žveplali, smo zaenkrat nevarnost sicer preprečili, opazujemo pa stalno grozdje, ker nam ravno oidij avgusta še lahko mnogo pridelka pokvari. Čim ga opazimo, moramo takoj žveplati, da nadaljno širjenje oidija preprečimo.

Izmed škodljivcev vinske trte se pojavlja v avgustu druga generacija groznega sukača: kiseljak. Ako smo že konec julija grozdje zavarovali z arzenikovimi škropili, smo nevarnost v glavnem preprečili. Lahko pa še tudi začetkom avgusta ta obrambna sredstva uporabljamo; po 10. avgustu pa ne smemo več arsenika na grozdje spravljati, ker bi utegnil ostati na zrelem grozdju in priti tudi v vino.

V mesecu avgustu bomo izvršili vršičkanje v vinogradih. Namen vršičkanja je omejiti nadaljnji razvoj vršičkov trte, ker bi nam pozno razviti listi ne koristili več, temveč hočemo doseči, da pridejo vse v starejših listih nastale organske snovi v prid razvoju in zorenju jagod. Čas vršičkanja je, ko prično rozge v spodnjih delih zoreti, se barvati rjavo in leseneti. Ako bi vršičkali prezgodaj, bi nam trta ponovno močno odgnala, ker bi ne bilo dobro. Ker pa je letos razvoj vinske trte precej hiter in je bila rast zelo močna, smo ponekod bili prisiljeni vršičkati že

konec julija. Vršičke odrežemo najbolj s škarjami v višini dveh metrov, jih odstranimo iz vinograda ter kompostiramo. Rozge na locnih, ki so slabše rasti, pustimo lahko tudi nekaj krajše, ker jih ne potrebujemo za rez drugo leto. Nad poslednjim grozdom na rozgi pa mora ostati vsaj kakih pet listov.

V avgustu opravimo tudi še zadnjo kop v vinogradu. Okopljemo vinograd čisto plitvo, da uničimo plevel in zrahljamo zgornjo plast zemlje. Zelo važna je ta kop, ker je zemlja prosta plevela in se laže ogreje; grozdje boljše zori in manj gnije, če je jesen bolj vlažna.

V kleti bo ta mesec večje delo še počivalo. Pri morebitnem pretakanju teh vin moramo biti previdni, ker se je nabralo na dnu spet precej drož. Skrbimo tudi, da nam ostanejo vinske kleti hladne, zračimo jih ob jutrih, ko je zrak zunaj hladnejši. Spravimo v red vso posodo, v kleti pa skrbimo za red in snago. Tudi glejmo, da bodo sodi z vinom stalno dopolnjeni.

Poljedelstvo

Meseca julija smo končali z žetvijo. Žito se je v kozolcih in v križih že posušilo, da smo oz. bomo začeli z mlačvijo, ki bo kmalu v polnem teku.

V mesecu avgustu moramo posejati na prazna strnišča deteljo inkarnatko, če jo že nismo posejali konec julija. Ta detelja daje spomladi prvo zeleno krmo ter uspeva najboljše v peščenih ilovnatih tleh ob najmanjšem gnojenju z umetnimi fosforjevimi gnojili. Čas je tudi, da posejemo najkasneje do 10. avgusta strniščno repo, da bo čez zimo več krme za živino in svinje. Posestnikom, ki imajo več zemlje, pa priporočamo, da sejejo v avgustu repico in ogrčico, ker v sedanjih časih primanjkuje olja za prehrano in je vsaka oljna rastlina posebno dragocena (so oljne tovarne zadnja leta te pridelke prav dobro plačevale). Zaradi tega je ta kultura dobičkanosna, obenem je pa tudi najboljše prehrano za ozimna žita.

V tem mesecu moramo v drugi proriati one njive, kjer bomo sejali ozimna žita. Zemljo moramo spraviti v tako stanje, da bomo lahko začeli v drugi polovici septembra s setvijo ječmena in rži. Priporoča se pognojiti ozimnim žitom tudi s fosforjevimi in kalijevimi gnojili.

V avgustu dozori nizki fižol, katerega moramo pobrati, ter viške, ki jih ne potrebujemo doma, pripraviti za trg. V tem mesecu pobremo razgrnjeni lan in ga otreemo, da si pripravimo dobro predivo za zimsko prejo.

se je ropanje že razvilo, ga je zelo težko ali celo nemogoče preprečiti, kakor je težko ali nemogoče pogasiti poslopje, ki je že vse v plamenih.

Da preprečimo rop, bomo popoldne redno pripirali žrela panjev takoj, ko zapazimo, da poskušajo z ropanjem. Zvečer jih spet odpremo, da more žival naslednje jutro že zgodaj na pašo. Preprečevano je med ajdovo pašo odpirati panje in jemati iz njih satje ali ga celo točiti. Kdor bi se v tem oziru pregrešil, ga doletijo lahko zelo neljube posledice.